

19483

Wijziging van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs met betrekking tot de ambulante begeleiding en de Overgangswet ISOVSO voor terzake van artikel E 3 van laatstgenoemde wet ingestelde beroepen

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 26 november 1986

Gaarne dank ik de vaste commissie voor Onderwijs voor de getoonde bereidheid het onderhavige wetsvoorstel spoedig te behandelen. Voorts dank ik de fractie van de P.v.d.A. voor de waardering die zij voor het wetsvoorstel heeft. Alvorens op de vragen van de fractie van de P.v.d.A. in te gaan, zij nog de aandacht erop gevestigd dat het wetsvoorstel niet voortvloeit uit de voornemens in het kader van de Rijksbegroting voor het jaar 1987. Evenmin zal de voorgestelde wijziging van artikel 19 van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (ISOVSO) op zichzelf leiden tot een uitbreiding van de ambulante begeleiding. De ambulante begeleiding van leerlingen die rechtstreeks zijn geplaatst op een school voor basisonderwijs of voor voortgezet onderwijs, is reeds geregeld in artikel 14 van het Onderwijskundig besluit ISOVSO (Stb. 1985, 517). Daar dit evenwel op gespannen voet staat met het bepaalde in artikel 19a, eerste lid onderdeel c, juncto artikel 19, twaalfde lid, van de ISOVSO – omdat de ISOVSO alleen spreekt over *overgeplaatste leerlingen en niet over leerlingen die rechtstreeks in het regulier onderwijs zijn geplaatst* – wordt thans voorgesteld de ISOVSO in overeenstemming met het eerdergenoemde besluit te brengen.

De fractie van de P.v.d.A. vraagt of er, gezien tegen de achtergrond van de aangekondigde bezuinigingen op de formatie binnen het (voortgezet) speciaal onderwijs ruimte zal zijn voor de ambulante begeleiding van leerlingen die direct in het reguliere basisonderwijs dan wel het voortgezet onderwijs zijn geplaatst en voor wie ambulante begeleiding mogelijk is.

Vanuit de overweging dat de ambulante begeleiding een belangrijke rol speelt bij het beheersen van de groei van het (voortgezet) speciaal onderwijs, is in de aangekondigde beleidswijzigingen voorzien in het zeker stellen van de ambulante begeleiding, ook voor die leerlingen die direct in *het basisonderwijs dan wel het voortgezet onderwijs zijn geplaatst en voor wie ambulantebegeleiding noodzakelijk is*. Deze zekerstelling wordt bereikt door voor een aantal schoolsoorten – i.c. in hun ontwikkeling bedreigde kleuters, kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, moeilijk lerende kinderen, zeer moeilijk opvoedbare kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden – een opslagpercentage specifiek bedoeld voor ambulante begeleiding ter beschikking te stellen op de berekende formatie voor onderwijzend personeel. Voor de overige schoolsoorten zal de thans reeds van kracht zijnde regeling inzake ambulante begeleiding voorts onverkort worden gehandhaafd.

Voor wat betreft de huidige aantallen rechtstreeks in het regulier onderwijs geplaatste leerlingen die ambulante worden begeleid, en het aantal aan hen bestede uren per week, merk ik naar aanleiding van de daartoe strekkende vraag van de fractie van de P.v.d.A. op dat onderzoek naar het gebruik dat voor de rechtstreeks in het regulier onderwijs geplaatste leerlingen in de praktijk wordt gemaakt van de in het Onderwijskundig besluit ISOVSO opgenomen regelingen voor ambulante begeleiding, op dit moment nog gaande is. Volgens een voorlopige inventarisatie worden ± 600 rechtstreeks in het regulier onderwijs geplaatste leerlingen ambulante begeleid, waarmee $\pm 1\,400$ uren per week zijn gemoeid.

De ambulante begeleiding van mede de direct in het reguliere onderwijs geplaatste leerlingen dient te worden gegeven door docenten uit het (voortgezet) speciaal onderwijs. De fractie van de P.v.d.A. vraagt zich in dit verband af, of zich dan niet het probleem voordoet dat deze docenten onbekend zijn met de desbetreffende leerlingen en wie deze leerlingen aanmeldt bij de commissie van onderzoek welke dient te adviseren over de noodzaak van ambulante begeleiding.

Voor wat betreft het laatstvermelde merk ik op dat de aanmelding bij de commissie van onderzoek op verschillende wijzen kan plaatsvinden. Indien de ouders van bijvoorbeeld een lichamenlijk gehandicapt kind dat (nog) geen onderwijs volgt, zich rechtstreeks voor toelating van hun kind wenden tot een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, zal de aan deze school verbonden commissie van onderzoek dienen te beoordelen of het kind op de school dient te worden geplaatst, dan wel of het in het regulier onderwijs kan worden geplaatst al dan niet met de noodzaak het kind aldaar ambulante te begeleiden. Evenzeer is mogelijk dat de ouders zich voor toelating van hun kind rechtstreeks tot de school voor regulier onderwijs wenden, doch dat deze school betwijfelt of het kind zonder ambulante begeleiding adequaat kan worden opgevangen. Alsdan zullen de desbetreffende ouders via de school voor regulier onderwijs het kind alsnog tevens bij de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs aanmelden, met daaropvolgend een onderzoek door een eerdergenoemde commissie op het punt van de noodzaak van ambulante begeleiding. Immers, het aanmelden van de leerlingen is primair een verantwoordelijkheid van de ouders. Tot slot kan de situatie zich voordoen dat een zintuiglijk, lichamenlijk of meervoudig gehandicapt leerling weliswaar zonder ambulante begeleiding op een school voor regulier onderwijs is geplaatst, doch in een zodanige mate problemen van zijn handicap(s) blijkt te ondervinden, dat aan overplaatsing naar het (voortgezet) speciaal onderwijs moet worden gedacht. Aanmelding bij de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs betekent ook dan weer inschakeling van de commissie van onderzoek, met als gevolg dat deze commissie zal beoordelen of met behulp van ambulante begeleiding overplaatsing naar het (voortgezet) speciaal onderwijs kan worden voorkomen. Is dit laatste het geval dan kunnen – ook daarnaar vraagt de fractie van de P.v.d.A. – dezelfde personele en materiele faciliteiten worden verkregen als in het geval waarin de leerling reeds direct bij zijn plaatsing in het regulier onderwijs ambulante zou zijn begeleid. Ten aanzien van de onbekendheid van de docenten uit het (voortgezet) speciaal onderwijs met de in het geding zijnde leerlingen is het juist dat zij onbekend zullen zijn met die individuele leerlingen die direct in het reguliere onderwijs zijn geplaatst. Echter, men zal niet onbekend zijn met de problemen die de desbetreffende leerling ondervindt als gevolg van zijn of haar specifieke handicap bij het zich handhaven in de reguliere schoolsituatie. Hierop zijn de ondersteunende werkzaamheden van de ambulante begeleider gericht. De onbekendheid met de desbetreffende leerling dient in geval van direct geplaatste leerlingen dan ook niet als een onoverkomelijke belemmering te worden beschouwd om toch op voor de leerling zinvolle wijze de begeleiding gestalte te geven.

Met betrekking tot de formatieve consequenties van ambulante begeleiding vraagt de fractie van de P.v.d.A. allereerst op welke termijn na het advies van de commissie van onderzoek en het besluit van het bevoegd gezag de faciliteiten beschikbaar komen.

Daarvoor geldt dat bij de opzet van de formatieregeling voor de ambulante begeleiding aansluiting is gezocht bij de systematiek van de formatieregeling voor het (voortgezet) speciaal onderwijs in het algemeen. Dit betekent dat op de teldatum 1 april van enig jaar wordt bepaald hoeveel leerlingen ambulant worden begeleid. Dit aantal vormt de berekeningsgrondslag voor het vaststellen van de formatie ambulante begeleiding voor het cursusjaar, volgend op genoemde teldatum.

Vervolens vraagt de fractie van de P.v.d.A. of het niet aan te bevelen zou zijn een vast percentage boven-formatieve eenheden beschikbaar te stellen voor het (voortgezet) speciaal onderwijs, afhankelijk van het totaal aantal leerlingen in het reguliere onderwijs binnen het werkgebied. Indien deze vraag zo moet worden verstaan dat hier wordt bedoeld op boven-formatieve eenheden naast de reeds bestaande regeling voor ambulante begeleiding, moet, zonder een uitspraak te doen over de wenselijkheid van dergelijke eenheden, worden gesteld dat de financieel-economische situatie van het Rijk mij niet toestaat een suggestie als in de vraag besloten, in overweging te nemen. Indien de vraag zodanig moet worden verstaan dat wordt bedoeld op boven-formatieve eenheden in plaats van de huidige regeling, acht ik het voorstel niet wenselijk op grond van de overweging dat de huidige regeling voorziet in op het individuele kind toegesneden faciliteiten die, waar het kinderen betreft die overwegend zijn aangewezen op een orthopedagogische en orthodidactische benadering, verre de voorkeur verdient boven een meer algemene, voor in principe alle leerlingen geldende toewijzing van faciliteiten.

Met betrekking tot de slotvraag van de fractie van de P.v.d.A. inzake het volgen van bijscholingscursussen door de docenten, merk ik op dat, in het kader van de nascholing onderwijsgevend, in het cursusjaar 1986-1987 door in totaal 112 leerkrachten cursussen «ambulante begeleiding» worden gevolgd.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas